

Sen

Ben ve

Çocuklarımız

DOĞRU EBEVEYNLİK İÇİN
ANNE BABA REHBERİ

NEVZAT
TARHAN

SEN BEN ve ÇOCUKLARIMIZ

Prof. Dr. Nevzat Tarhan

Yayına Hazırlama ve Edisyon: Tuba ŐimŐek Uzun

“ÇOCUĞUMUZ OLMADAN ÖNCE”

Ne zaman çocuk sahibi olmak gerektiği konusunda kadınla erkek farklı düşünür. Annelik duygusu çok sevimli, çok çekici, çok baskın bir duygudur. Nitekim anneliğin tadına varan kadınlar çocuklarıyla geçirdikleri bir günü dünyanın zevklerine değişmeyeceklerini ifade ederler. Bu yüzden kadınlar genellikle bir an evvel çocuk sahibi olmayı, bu duyguyu tatmayı isterler.

Genel beklenti evlenen çiftin birkaç yıl içerisinde çocuk sahibi olup tam anlamıyla bir yuva kurması yönündedir. Çiftlerin büyük bir kısmı da zaten bunu hayal eder. Aradan geçen zamana rağmen ortada henüz çocuk yoksa bir süre sonra özellikle kayınvalideler torun isteklerini sıkça dile getirmeye başlarlar. Yakın çevrenin bu konudaki soruları da çiftler üzerinde bir baskı oluşturur.

Doğru Zamanı Beklerken...

Çiftler bazen çeşitli sebeplerle çocuk sahibi olmayı ertelerler. Bu sebeplerin en başında ekonomik durum yer alır. Eşler önce maddî durumlarını düzeltmeyi, hedefledikleri refah seviyesine ulaşmayı, ardından çocuk sahibi olmayı planladıklarını dile getirirler. Ancak belirlemiş oldukları hedeflerine ulaşmaları uzun zaman alabilir. Böyle bir gerekçeyle çocuk sahibi olmayı erteleyen çiftlerin yaşı 35-40'a dayanabilir ve

bu sefer de ne zaman çocuk sahibi olacaklarına dair panik yaşamaya başlarlar.

1989 yılında Atina'da yapılan Dünya Psikiyatri Kongresi sırasında karşılaştığım, konsoloslukta çalışan bir Türk beş yaşındaki çocuğuna oturdukları apartmandaki herkesin hediye aldığından bahsetmişti. Sebebini araştırdığında binada başka çocuğun olmadığını gördüğünü ifade etmişti. O yıllarda özellikle batı ülkelerinde ileri yaşlara kadar bekâr bir yaşam sürme anlayışı hakimdi. Bu anlayışın bir sonucu olarak bugün batı ülkelerinin nüfusu artmadığı gibi hızla yaşlandı. Aradan geçen onca yıldan sonra aynı anlayışa sahip insanların sayısı günümüz Türkiye'sinde de bir hayli arttı. Batı ülkelerine nispetle daha muhafazakâr olan toplumumuzda bekâr annelere daha sık rastlamaya başladık. Feminist bakış açısına sahip kadınlarımızın sayısı da azımsanmayacak dereceye ulaştı. Bu kadınlar anne olduklarında her şeyden mahrum kalacaklarını düşünmekte; çocuğun kendilerini eğlenceden, gece hayatından uzaklaştıracağına inanmaktadırlar. Hatta çocuk sahibi olmuşlarsa "Çocuk benim hayatımı mahvetti" bile demektedirler. Feminizmin sahip olduğu bu bakış açısı kadını sadece çocuktan mahrum etmekle kalmaz, evliliğe de zarar verir. Çünkü evliliğin üretimi çocuktur ve çocuğun olmadığı bir evlilikte bir şeyler eksik kalır. Bu eksikliği bir şekilde kapatmak gerekir.

Evlat Edinmek mi İyi, Edinmemek mi?

Bilinçli olarak anne-babalığı erteleyen çiftlerden başka, isteyip de çocuk sahibi olamayan çiftler de vardır. Günümüzde gelişen teknolojiyle birlikte ortaya çıkan tüp bebek gibi yeni tıbbi yöntemler bu çiftlerin bir kısmını hayallerine, çocuklarına kavuşturur. Tüp bebek uygulaması oldukça yüz güldüren bir yöntemdir. Bu uygulamada anne ve baba adayından alınan

yumurta ve sperm laboratuvar ortamında döllendirilmekte, çok düşük doz mikro akımla hücrelerin belli bir noktada çoğalması sağlanmakta, ardından ana rahmine yerleştirilmekte ve kadının gebe kalması sağlanmaktadır.

Ancak bu yöntemi kullanıp da yine de bebek sahibi olmayan bazı çiftler vardır. Böyle durumlarda evlilik bir imtihandan geçer. İki tarafın da evliliğe bakışı, evlilikten beklentisi önemlidir. Taraflardan biri çocuğu birlikteliğin olmazsa olmazı olarak algılayabilir. Toplumumuzun yaklaşımı böyle bir durumda evlat edinme yönündedir.

Çevre Baskısıyla Evlat Edinmek

Çeşitli sebeplerden dolayı annesiz, babasız kalan, çeşitli kurumlarda büyümek zorunda bırakılan çocuklar vardır. Bu çocukların anne-baba sevgisi almadan büyümelerindense koruyucu anne-babalık eliyle büyümeleri daha iyidir. Ama burada onların evlatlık hukuklarını tanımlama hususu ihmal edilmemelidir. Bu çocuklara hem miras hukuku açısından, hem de daha sonrasında nasıl davranılacağı açısından açık ve net olunursa ciddi sorunlar yaşanmadan anne-baba ve evlatlık çocuklar arasındaki ilişki sağlıklı şekilde yürür.

Evlat edinmenin artıları olduğu gibi eksileri de vardır. Bu konuda sıkça rastlanan sıkıntı durumun çocuğa açıklanmasıdır. Anne-baba evlat edindikleri çocuğu severler, hatta sevmenin de ötesinde ona karşı aşırı bir sorumluluk hissederler. Çocuk ergenlik dönemine gelir, gerçeği bir şekilde öğrenir. O güne kadar öz anne-babası bildiği kişilerle ilgili bütün duyguları değişir; “Siz benim annem, babam değilsiniz” diyerek onlardan kopar. Öz çocuklar da zaman zaman ebeveynlerine birçok sorun yaşatır ve acı çektirirler, ama ebeveynlerin evlat edindikleri çocukların hatalarını kabullenmeleri daha zor olur.

Sorunlar daha büyük boyutta yaşanır ve aşmak için daha fazla çaba göstermek durumunda kalınır.

Evlad edinmek radikal bir karardır. Böyle bir şeye kalkışmadan önce sonuçlarını çok iyi düşünmek, durumu iyi değerlendirmek, sırf yakınlar istiyor diye evlat edinme yoluna gitmemek gerekir.

*Evlad edinme konusunda tek bir doğru yoktur.
Çiftler oturup kendileri için doğru olanın ne
olduğuna birlikte karar vermelidirler.*

Önemli Olan Topluma Faydası Dokunmak

Eğer çiftler sadece toplum baskısı nedeniyle kendilerini çok da hazır hissetmedikleri halde evlat edinme yoluyla çocuk sahibi olmayı düşünüyorlarsa, anne-babalığın böyle istenilmeden taşınacak bir rol olmadığını asla göz ardı etmemelidirler. Çünkü evlat edinmek büyük fedakârlık, emek ve çile gerektirir. Anne-baba adayları evlat edinecekleri çocuğa hak ettiği sevgiyi veremeyeceklerse toplumun ne diyeceği, nasıl yorum yapacağı bunun yanında hiç önemli değildir. Belki çocuklarının olmaması onların daha yararınadır. İnsanın tek meyvesi çocuk değildir; zihinsel, toplumsal üretimi de vardır. Çocuğu olmayıp da binlerce çocuğa çok daha faydalı olan, onlara ana-babalık yapan nice insan vardır. Öte yandan öz çocuğunu kendisi büyüten, ama topluma hiçbir faydası dokunmayan insanlar da çoktur. İstedığı halde çocuk sahibi olamayan eşler önemli olanın annelik, babalık egosunu tat-

min etmek değil; insanlığa, topluma hizmet edecek bir Şeyler yapmak olduğunu unutmamalıdırlar.

Evlad edinme konusunda tek bir doğru yoktur. Çiftler oturup kendileri için doğru olanın ne olduğuna birlikte karar vermelidirler. Her Şeye rağmen çocukları olmuyorsa bunun kendi ellerinde olmadığını kabullenmeleri; buna göre yeni alternatif çözümler üretmeleri gerekir. “Neslimi mutlaka devam ettireceğim” hırsına kapılarak yuvayı dağıtmak yerine başka çocuklara yardım edip kendi değerlerini devam ettirmek yönünde hareket etmek daha akılcı bir çözüm olacaktır.

“EBEVEYİNİ Mİ OLMALİYİM, ARKADAŞI MI?”

Ebeveynlerin çocuklarına karşı nasıl yaklaşacakları, geleneksel sınırlar içerisinde onlara ana-babalık etmeye çalışmalarının mı, yoksa onlarla arkadaş olmayı denemelerinin daha iyi olacağı anne-babaların zihnini sürekli kurcalayan sorulardan biridir.

Buna karar vermek için öncelikle çocuğun içinde bulunduğu yaş grubunu bilmek gerekir. Çocuk için üç önemli dönem vardır: 0-6 yaş arasını kapsayan okul öncesi dönem, 7-15 yaş arasını kapsayan okul dönemi, 15 yaş ve üzerini kapsayan ergenlik dönemi. Bu üç yaş grubuna göre anne-baba tutumunun değişiklik göstermesi gerekir. Çünkü çocuğun kişiliğinden başka bu üç yaş grubunun öğrenme modelleri farklıdır.

Dostluk, arkadaşlık, şefkat, sabır, dürüstlük, sözünde durma, yalan söylememe, cömertlik gibi temel erdemlerin çocuğa sürekli olarak, yumuşak bir ısrarla aşılması gerekir.

Çocuk için üç önemli dönem vardır: 0-6 yaş arasını kapsayan okul öncesi dönem, 7-15 yaş arasını kapsayan okul dönemi, 15 yaş ve üzerini kapsayan ergenlik dönemi. Bu üç yaş grubuna göre anne-baba tutumunun değişiklik göstermesi gerekir.

Anne-babalar buldukları her fırsatı çocuklarına bu erdemleri aşılama için değerlendirmelidirler. Verilecek mesajlar, doğrular bellidir, değişmez ama yaşa göre verilmiş tarzı değişiklik gösterir.

0-6 yaş arası çocuklar yakın temasla öğrenirler. Bu yaş döneminde bir çocukla top oynanabilir, koşturulabilir, güreş yapılabilir; bu sırada da bazı güzel duygular aşılanabilir; çocuğun beyninin örneğin sevgiyle, şefkatle ilgili alanları geliştirilebilir.

7-15 yaş arasındaki çocuklarla arkadaş olmak gerekir. Ama bu sırada laubali olmamaya dikkat edilmelidir. Arkadaşlık almak değil, vermek üzerine kurulur. Çocuğuyla doğru zamanda arkadaş olabilen ebeveynler ona vermeyi öğretebileceklerdir. Ama vermenin ölçüsünü iyi ayarlanmalıdır. Çocuğa karşı aşırı verici olmak çocuğu ileride bencil yapacaktır.

Dostluk, arkadaşlık, şefkat, sabır, dürüstlük, sözünde durma, yalan söylememe, cömertlik gibi temel erdemlerin çocuğa sürekli olarak, yumuşak bir ısrarla aşılması gerekir.

Çocukla nasıl bir aktivite yapılacağı, spora mı gidileceği, saklambaç mı oynanacağı, yoksa satranç müsabakaları mı yapılacağı çocuğun ilgi alanına göre değişebilir. Çocukla birlikte kitap okumak, kitap hakkında fikrini sormak, birlikte yabancı dil çalışmak da tercih edilebilir.

Bu sırada çocuk, “çocukluğu gereği” bazı hatalar yapabilir. Mesela oyun arkadaşı gibi gördüğü anne-babasına oyun sırasında kötü bir söz söyleyebilir. Burada çocuğa kızmak yerine

ona büyük insanmış gibi değer verildiğini hissettirerek açıklama yapmak, doğru olanın ne olduğunu anlatmak gerekir. Çocuk bu hataları yaparak doğrunun ne olduğunu anlayacak; nerede sınır koyması gerektiğini, ihtiyaçlarını nerede, nasıl karşılayacağını öğrenecek; sosyal beceri kazanacaktır.

Çocukları 15 yaşından büyük olan anne-babalar ise çocuklarını ayrı bir birey gibi kabul etmeli, onlara fikirlerini sormalıdır. Örneğin eve bir eşya alınacağı zaman çocuğun hangi eşyayı neden istediğini öğrenmek aralarında sağlıklı bir iletişim kurulmasına fırsat tanıyacaktır.

Çocukerkil Aileler

Bazen anne-babaların “Ben yapamadım, çocuğum yapsın” anlayışıyla çocuklarına sınır koymadıklarına, çocuklarının her isteklerini yerine getirdiklerine şahit oluruz. Bu ebeveynler çocuklarını iyi yetiştirmek için değil, kendilerini tatmin etmek için bu şekilde hareket ederler. Çocukluk yaralarını onarmak için kendi çocuklarını kullanırlar. Aklın gereğini değil, duyguların gereğini yaparlar. Ama zamanla çocukları bu evlerin küçük hükümdarları haline gelir, her şeyi yönetmeye başlarlar. Her ihtiyacı karşılanan çocuklar bir süre sonra benmerkezci olurlar, hep almak isterler, vermeyi öğrenemezler. Biraz daha büyüdüklerinde istekleri de büyür, zevk eşikleri giderek yükselir. Artık sıradan şeylerden zevk alamaz olur ve sıra dışı şeylere yönelmeye başlarlar. Zevk tuzağına kapılabilirler; iş uyuşturucu madde kullanımına kadar varabilir. Anne-babalar da “Biz ondan hiçbir şeyi esirgemedik, ona iki kişilik sevgi verdik. Neden böyle oldu?” diye sormaya başlarlar.

Bu tehlikeden uzak durmak için çocuklara arzularını durdurmayı, kontrol etmeyi, “dur-düşün-yap” mantığını öğretmek gerekir. Çocuk ihtiyacı olmayan bir şey almak istediğinde ona sevgiyle yaklaşıp “İhtiyaçlarını gidermeyi biz de çok isteriz.

Senin mutluluğun bizim mutluluğumuzdur. Ama insanın hayatta tüm arzularının karşılanması mümkün değil. Sadece senin ihtiyaçların yok; kardeşinin de, evin de ihtiyaçları var” şeklinde bir açıklama yapılmalı ve çocuğun arzularını kontrol etmeyi öğrenmesi sağlanmalıdır. Bu tarz bir açıklama çocukta sorumluluk duygusunu da geliştirecektir. Çocuğa arzularını erteleme anlayışını aşılatabilmek için ebeveynlerin kendilerinin de örnek olmaları gerekir. Bir şey alacakları zaman onun gerçekten ihtiyaçları olup olmadığını sorgulayan anne-babayı gören çocuk bir süre sonra aynı davranışı sergileyecek, sadece hoşuna gittiği için istediği bazı şeyleri almaktan vazgeçecek, ihtiyacı varsa onu edinme yoluna gidecektir.

Unutulmamalıdır ki, anne-babaların görevi çocuklarını mutlu etmek değildir. Gerektiği yerde hayır diyebilmelidirler. Çocuk üzülebilir, ağlayabilir ama iyi yönde değişmesi için bazı acılara katlanması gerekir.

Çocuklara arzularını durdurmaya, kontrol etmeyi, “dur-düşün-yap” mantığını öğretmek gerekir.

Kâr-Zarar Analizi

Çocuğuna karşı aşırı fedakârlık yapan anne ya da babalar bu hatalarını düzeltmek için bir iş adamı gibi düşünmeli, kâr-zarar analizi yapmalıdırlar. “Çocuğumun bu isteğini yerine getirirsem ileride ne olur? Ne kazanırız, ne kaybederiz?” diye düşünmeli, çocuklarına sevgi yatırımını buna göre yapmalıdırlar. Nasıl bir şeye fazla para yatırıldığında bunun adı cömertlik değil, zarar oluyorsa; nasıl bir çiçeğe ihtiyacından fazla

Çocuğun ruh hali elastiktir; eğitimdeki hatalar düzeltildiğinde çocuk yeni duruma kolaylıkla uyum sağlayabilir, değişebilir, kendindeki hataları düzeltebilir.

su verildiğinde su çiçek için zehre dönüşüp onu soldurursa; sevgiyi üzerinde düşünmeden, sınırsızca, çocuğun yapacakları için açık bir şekilde birlikte vermek de öyle zarar verir.

Sevgi akıllıca verildiği zaman hayat verir; çocuğun pozitif yönde değişmesine, gelişmesine olanak sağlar. Hatasız çocuk büyütmek mümkün değildir. Ama çocuğun ruh hali elastiktir; eğitimdeki hatalar düzeltildiğinde çocuk yeni duruma kolaylıkla uyum sağlayabilir, değişebilir, kendindeki hataları düzeltebilir.

Tutarlı ve Kararlı Olunmalı

Çocuklara disiplin verirken mutlaka tutarlı olmak gerekir. Çocuk istediğini yaptırmak için anne-babasının sınırlarını zorlamak ister. Akşam yatma saati geldiği halde yatmak istemeyen bir çocuk düşünelim. Ebeveynler bir gün çocuğu vaktinde yatırsalar da ertesi gün daha geç bir saatte yatmasına izin verirlerse çocuk sonraki günlerde geç saatte yatabilmek için elinden geleni yapacaktır. Anne-babalar “Üzgünüm, ben de oynamanı isterim ama yatman gerekiyor. Nasıl sabah işe gittiğim için benim belli bir saatte yatmam gerekiyorsa, okula gideceğin için senin de bu saatte yatman gerekiyor. Başka seçeneğin yok” diyerek kararlı davranmalıdırlar. Çocuk üzülse de, ağlasa da her gün vaktinde yatması sağlanırsa, kısacası bu bir kural haline getirilir ve bu kuralın sıkı takipçisi olunursa çocuk bir süre sonra bu konuda sınırları zorlamaktan vazgeçecektir.

Disiplin sağlamak bir beceridir. Bunu başarabilmek için önce ebeveynlerin kendilerini bu konuda eğitmeleri, çocuklarını nerede, nasıl durdurabilecekleri konusunda fikir sahibi olmaları, verdikleri sözün her zaman arkasında durmaları gerekir. Bu anlayışa sahip, disiplinli anne-babaların çocukları ileride yüksek karakterli, kendisini ve isteklerini yönetebilen bireyler haline geleceklerdir.

Anne-baba olmak kendiliğinden oluşan bir hal değildir; sürekli bir iştir, öğrenilmesi ve geliştirilmesi gereken bir süreçtir. Nasıl bir enstrüman çalmak için çalışmak, pratik yapmak gerekiyorsa iyi bir ebeveyn olmak için de çaba göstermek, sorunlar üzerine kafa yormak ve kararlı durmak gerekir.

TUTARLI ANNE BABA OLMAK NİÇİN ÖNEMLİ?

Bir çocuğun ilk okulu evi, ilk öğretmenleri anne ve babasıdır. Çocuk hayatı onlarla birlikte, onların gösterdiği şekilde tanır. Bilinçli bir anne-babaya sahipse kişiliğindeki erdem tohumları onlarla hayat bulur, yeşerir. Eğer anne-babası çocuk eğitimi konusunda yetersizse bu sefer de yeterince inkişaf edemez ve anne-babasının yanlış tutumları sonucu hayatını etkileyebilecek bazı olumsuz özellikler edinebilir.

Çocuk eğitimindeki en büyük sorunlardan biri ebeveynlerin aynı dili konuşmuyor oluşudur. Çocuk ruh sağlığı kliniklerine davranış problemleri nedeniyle yapılan başvurularda öncelikle anne-baba tutumuna bakılır. Anne-babaların yanlış tutumları, bilinçli ebeveyn olamamayla ilgili hataları düzeltilir. Bunlar düzeltildiğinde de çocuktaki problemler çoğunlukla kendiliğinden düzelir.

Çocuğun nasıl eğitileceği hususunda anne-babanın öncelikle konuyu kendi aralarında konuşmaları gerekir. Bu konuşmada ortak bir dil, bir çözüm yöntemi belirlemeli; sonrasında bunu birlikte uygulamaya koymalıdır. Ebeveynler her ko-

Çocuk eğitimindeki en büyük sorunlardan biri ebeveynlerin aynı dili konuşmuyor oluşudur.

nuda tam bir fikir birliğine varamayabilirler; ama çocuğun hayat başarısını, ekonomik başarısını temin edebilmek için yüzde 70-80 oranında anlaşmaları gerekir.

Çocuk eğitiminde anne-babanın ortak hareket edememesi çocuğun eğitimini hem akademik başarı, hem de sosyal başarı yönünden etkiler. Anne-baba çocuğa farklı mesajlar verirse, annenin evet dediğine baba hayır derse, veya anne bir gün evet dediği şeye ertesi gün hayır derse çocuk neyin iyi neyin kötü, neyin doğru neyin yanlış olduğunu kavrayamaz, kafasında sınırlar geliştiremez. Bencilce davranarak kendi hoşuna gideni, çıkarını en uygun olanı seçip ona yönelir. Mesela anne çocuğa “Matematik çalış” derken baba da “Boşver, çalışmana gerek yok” derse çocuk kolay olanı, babasının dediğini tercih eder. Annesine savunma olarak da babasının sözünü aktarır. Bu sefer anne-baba arasında tartışma çıkar. Çocukta sağlıklı kişilik gelişimi gerçekleşmez, karakterli bir çocuk yetişmez. Yetişkinliğinde çoğul kişilik belirtileri gösterme ihtimali artar; bir gün A kişilik gibi yaşarken bir başka gün B kişinin kimliğine bürünebilir.

Ailede Darwinizm Etkisi

Darwinizme göre varoluş tesadüfidir. Varlıklar yaşam mücadelesi verirler, mücadelenin sonucunda doğal ayıklanma gerçekleşir, yaşam kavgasında güçlü olan ayakta kalır. Darwinizmin bu mücadelecisi, rekabetçi, kavgacı felsefesi anne-ço-

Ten teması bebeğin sevildiğini hissetmesini sağlar, bebekte temel güven duygusu oluşturur. Hem anne hem de çocuk birbirlerine mutluluk ve rahatlık verir; birbirlerinin eksiklerini tamamlamış olurlar.

cuk ilişkilerine de yansıtılmıştır. Bir süre önce (yanlış olduğu anlaşılınca) kadar) üniversitelerde psikiyatri doktorlarına annelik pratiği konusunda verilen tavsiyeler hep bu anlayışın ışığında idi. Bu anlayış anne-çocuk savaşlarını teşvik etmiştir: Anne bebeğin altını değiştirmeli, karnını doyurmalı, bir başka zaruri ihtiyacı varsa bunu gidermeli, sonrasında çocuk ağlarsa ilgilenmemelidir; bu savaşta anne galip gelmelidir.

Aynı anlayış karı-koca arasında da güç çatışmaları doğurmuştur. Aile içerisinde güçlü olanın sözü geçerli olacağından kadın daha çok ezilmeye başlamıştır. Bunun bir sonucu olarak böyle huzursuz bir ortamda büyüyen çocuklar da mutluluğu dışarıda aramaya yönelmişlerdir.

Halbuki sağlıklı bir aile yaşantısında yardımlaşma esas olmalı, çatışmalar istisna olarak kalmalıdır. Nitekim doğada da durum böyledir; yardımlaşma daha dominant, daha baskınken mücadeleler istisnadır. Sadece istisnalara bakıldığında büyük balığın küçük balığı yediği, aslanın kendisine göre zayıf olan ceylanları avladığı görülebilir. Ama bütüne bakılacak olursa hayvan sürülerinin birlikte hareket ettikleri, aile kurdukları, yavrularına şefkatle yaklaştıkları da rahatlıkla görülebilir.

Günümüzün psikiyatri anlayışına göre bebeklerin anne ile ten temasının sağlanması gerekir. Ten teması bebeğin sevildiğini hissetmesini sağlar, bebekte temel güven duygusu oluşturur. Burada hem anne hem de çocuk birbirlerine mutluluk ve rahatlık verir; birbirlerinin eksiklerini tamamlamış olurlar.

Ebeveynlerin Birbirlerine Karşı Tutumları Çocuğu Etkiler

Birbirinin eksikliğini tamamlama karı-koca ilişkisinde de önemlidir. Ancak bazı çiftler bu yönde gayret göstermezler,

üstelik birbirlerine karşı verdikleri mücadelede bazen çocuğu kendini kanıtlama alanı olarak görme hatasına düşebilirler. Böyle bir durum çocuğun mutluluğunu gölgeler.

Ebeveynlerinin sürekli tartışıyor olmaları çocuğun okul başarısını da etkiler. Okula giden çocuğun aklında hep evdeki çatışma, gerilim; gözünün önünde ise annesinin veya babasının gülmeyen yüzü vardır. Evdeki bu huzursuz ortam mutlu ve sıcak bir atmosfere kavuşursa çocuk kendisini okuluna, derslerine daha rahat verebilir; oyunlarını bile daha rahat oynamaya başlar.

Büyük ya da küçük bir sorundan dolayı tartışıp aynı ev içerisinde uzun süre küs yaşayan çiftler de vardır. Ama böyle bir ortamın bedelini de yine çocuk öder. Bu yüzden evlilikte anne-babanın öncelikle doğru insan, eskilerin deyiimiyle insan-ı kâmil olmaya gayret etmeleri gerekir.

Bu noktada Yüce Yaratıcının önerdiği yaşam stili insanı mutluluğa götürececek en doğru, en önemli bilgileri ihtiva eder. “Nasıl yaşarsam mutlu olurum,” “Nasıl iyi anne/baba olurum,” “Nasıl iyi bir insan olurum” sorularının cevabı hep bu yaşam stiline içinde saklıdır. Bu cevaplar bulunduğu zaman ailede ortak bir kültürel zemin oluşur ve sorunlar daha kolay çözülür. Ama ailede maddiyat hakim değerse, anne-baba hep zengin, hep varlıklı, hep güzel olmak için çalışıyorsa buna ulaşamadıkları zaman mutsuzluk kapılarını çalacaktır.

Evlilikte anne-babanın öncelikle doğru insan, eskilerin deyiimiyle insan-ı kâmil olmaya gayret etmeleri gerekir.

Ebeveynler Ortak Karara Varamazsa...

Evin her zaman sülman olması, kimsenin sesinin yükselmemesi elbette hoş bir durumdur, ama bunu beklemek gerçekçi değildir. Evde eşler arasında çeşitli tartışmalar, problemler olacaktır. Çocuk bunlara bazen şahit olabilir, ama arkasından anne-babasının konuyu uzatmadan çözüm üretebildiğini, barışabildiğini de görmelidir.

Çocukla ilgili bir konuda anne-babanın ortak bir karar alamadıkları, birbirleriyle çeliştikleri zaman mesela baba çocuğuna “Annenin söylediğini yapman gerekiyor. Aslında benim bu konuda endişelerim var. Bence bunu şu şekilde yapman gerekir ama şimdi acil bir durum söz konusu olduğu için annenin dediğini yapmalısın” diyerek annenin otoritesini zayıflatmamalıdır. Bu düşüncenin değiştirilebileceği ile ilgili bir kapı açık bırakılmalıdır. Böyle bir durumda çocuk o an için kurala uyar ama daha sonra bu durumun değiştirilebileceğini bilir. “Hayat boyu matematik çalışmak zorundayım. Hiç televizyon izleyemeyeceğim. Bilgisayarda oyun da oynayamayacağım” duygusuna kapılmaz. Eğer bu duyguya kapılmasına sebep olacak bir tutumla karşılaşırса kuralları delmeye başlar, bu sefer de çocuğu eğitmek zorlaşır.

Eğitmek İsterken Soğutmamalı

Askerlikte “Uygulanamayacak emirler verilmez” şeklinde bir anlayış vardır. Ailede de bu anlayışa göre hareket edilmelidir. Uygulanamayacak bir şeyin çocuğa söylenmemesi gerekir. Mesela çocuk yemek yerken veya oyun oynarken annesinin ders çalışması yönündeki ikazı o an ders çalışmaya hazır olmayan çocuk için ters tepki yapabilir; çocuk ders çalışmaktan soğuyabilir.